

MESLEK YÜKSEKOKULU İNGİLİZCE ÖĞRETİM PROGRAMININ CIPP MODELİ KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ*

THE EVALUATION OF ENGLISH CURRICULUM OF A COLLEGE USING CONTEXT INPUT PROCESS PRODUCT (CIPP) MODEL

İbrahim Serkan ÖDEMİŞ**
Asım ARI ***

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, meslek elemanı yetiştiren Hava Meslek Yüksekokulunda uygulanan İngilizce öğretim programını Stufflebeam'ın Bağlam- Girdi- Süreç- Ürün (CIPP) Modeli temel alınarak öğrenci görüşleri açısından değerlendirmektir. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya meslek yüksekokulunda okuyan 763 öğrenci katılmıştır. Programın bağlam boyutuna ilişkin olarak, öğrencilerin konuşma becerisine yönelik değişiklikler istediği ortaya çıkmaktadır. Programın girdi boyutunda, programda yer alan ders kitabı ve yardımcı materyallerin dersin hedeflerini desteklediği, ancak öğrencilerin bu sürece katkı sağlamadığı görülmektedir. Programın süreç boyutuna ilişkin olarak, programda kullanılan yöntem ve tekniklerin yararlı olduğu, ancak öğrencilerin zorlandığı çalışmalarda öğrenci katılımını artıran aktivitelerin eksik olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Programın ürün boyutunda ise öğrencilerin İngilizce programından özellikle mesleki İngilizce ve konuşma becerisi gelişimi yönünden istenilen ölçüde yararlandıklarını düşünmedikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Program Geliştirme, Program Değerlendirme, İngilizce Öğretim Programı, CIPP Modeli.

Abstract

The main purpose of the study was to evaluate the English language curriculum of Turkish Air Force NCO College based on Stufflebeam's CIPP Model according to views of students. Within the framework of this purpose, correlational survey method design was used. Participants consisted of 763 students enrolled the college. According to context evaluation results, it was found that students demanded some changes in the curriculum to improve their speaking skills. Input evaluation results revealed that the course book and materials met the aims of the curriculum, but students couldn't contribute to this process. As for the process evaluation, it was found that the teaching methods and techniques in the curriculum were beneficial, but interactive activities for difficult subjects were not enough. Product evaluation results revealed that students had a negative opinion about the benefit of the program on their vocational English and their speaking skills.

Keywords: Program Development, Program Evaluation, English Curriculum, CIPP Model.

1. Giriş

Ülkemizde okul öncesi dönemden yükseköğretim düzeyine kadar yoğun bir şekilde yabancı dil öğretimi için zaman, emek ve maliyet harcanmasına rağmen hedeflenen sonuçlara ulaşılmasında yetersizlikler görülmektedir. Bu yetersizliklerin temelinde ülkemizde yabancı dil öğretimi için bütüncül bir yaklaşımın eksik olması, yabancı dil edinimi için gerekli koşulların yeterli olmaması ve yabancı dil edinim sürecini etkileyen olumsuzlukların varlığı öne sürülür (Demirel, 2004, 18). Yükseköğretim düzeyinde yabancı dil öğretimi öğrencilerin o dilde yazılmış bilimsel kaynakları takip etmesini, bilimsel yazı yazabilmesini ya da yabancı yayın izleyebilmesini amaçlamaktadır. Ülkemizde iş sahalarında çalışan meslek elemanları meslek yüksekokulları tarafından yetiştirilmektedir. Özellikle havacılık alanında eğitim veren meslek yüksekokulları için yabancı dil öğretimi mezunların meslek hayatlarındaki başarılarında önemli bir yer tutmaktadır. Yabancı dil öğretiminde hedeflenen sonuçların elde edilebilmesi için ihtiyacın doğru tespit edilmiş olması, ihtiyaçlara göre yapılan planlamaların etkin bir şekilde uygulanması, elde edilen çıktılarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu düşünce, uygulanan programların yeterlikleri konusunda yargıya varabilmek için düzenli bir değerlendirme işleminin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

1.1. Program Geliştirme ve Değerlendirme

Program geliştirme süreklilik isteyen ve birbirini tamamlayan çalışmalar bütünüdür. Program geliştirme sürecinde eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri

* Bu çalışma "Meslek Yüksekokulu İngilizce Öğretim Programının CIPP Modeli Kullanılarak Değerlendirilmesi" isimli yayımlanmamış doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr.

*** Prof. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

arasında karşılıklı etkileşim bulunmaktadır (Demirel, 2004, 5). Program geliştirme sürecine kimlerin dâhil olacağı, hangi kararların alınması gerektiği, kararların nasıl uygulanacağı, hangi güçlerin program geliştirme sürecini başlatacağı ya da engelleyeceği ve sonuçlarını etkileyeceği sorularının cevabı program geliştirmenin temelini oluşturmaktadır (Küçükahmet, 2002, 77). Program geliştirme yaklaşımları arasında günümüzde hala geçerliliği olan modellerden birisi Tyler modelidir. Tyler bu modelde herhangi bir öğretim programında olması gereken dört boyuta ilişkin gereksinimleri ve düzenlemeleri ele alır.

Öğretim programının hangi amaçlara ulaşması gerektiği, bu kapsamda öğrencilere sağlanacak yaşantıların neler olacağı, bu yaşantıların nasıl düzenlenmesi gerektiği ve bu amaçlara ulaşıldığının nasıl anlaşılacağı Tyler modelinin temelini oluşturur (Ornstein ve Hunkins, 1988, 88). Program geliştirme süreci ile ilgili çalışmalar yapan bir diğer eğitim uzmanı Taba, program geliştirme sürecine ihtiyaç analizi ögesini de eklemiştir. Böylece programın uygulayıcıları da program geliştirme sürecine dâhil edilmiştir. Taba'nın modelinde yedi önemli adım vardır: (1) ihtiyaçların tespiti, (2) hedeflerin oluşturulması, (3) kapsamın seçimi, (4) kapsamın düzenlenmesi, (5) öğrenme yaşantılarının seçimi, (6) öğrenme faaliyetlerinin seçimi, (7) değerlendirme ve değerlendirme araçlarıdır.

Program değerlendirme, farklı açılardan bir eğitim programı hakkında kararlar almak için bilgi toplama ve kullanma olarak tanımlanabilir (Stufflebeam, 1971, 48). Eğitimde değerlendirme bir ölçütün tanımlanması, açıklanması ve uygulanması ve bu ölçüte dayanarak değerlendirmenin nesnel değerine, kalitesine, faydasına, verimliliğine ve önemine karar vermektir (Worthern, Sanders ve Fitzpatrick, 1997, 5). Ölçme ya da gözlem ile elde edilen veriler belirlenen ölçütlerle karşılaştırılır ve bu karşılaştırma sonucunda bazı değer hükümlerine ulaşılır. Bu anlamda değerlendirme yaparken bir yorumlama yapılır. Eğitim uzmanları değerlendirme sonucunda istenen hedeflere ulaşmanın yanı sıra programın nasıl çalıştığı, öğrencilerin başarısını arttırmak ve programı daha iyi bir hâle getirmek için farklı seçeneklerin olup olmadığı konusunda da ilgilenmektedirler (Ornstein ve Hunkins, 1988, 252).

Eğitim uzmanlarının yapmış olduğu bu tanımlar, program geliştirmenin program değerlendirme ile iç içe olduğunu göstermektedir. Program geliştirmenin dört ögesinden bahsetmek mümkündür. Bunlar, hedef kazanımlar, içerik, süreç ve değerlendirme boyutlarıdır. Program geliştirme uzmanları çeşitli sorularla programın öğelerine ilişkin unsurları ortaya koymaktadır. Hedef kazanımları belirlerken, "Niçin böyle bir programa ihtiyaç duyuluyor? sorusuna cevap aranmaktadır. İçerik konusunda, "Programda ne öğretilecek? sorusu sorulmaktadır. Süreç boyutunda "İçerik nasıl öğretilecek?" sorusu sorulmaktadır. Son olarak değerlendirme boyutunda ise, "Hedeflere ne kadar ulaşıldı? sorusuna cevap aranmaktadır (Demirel, 2000, 26).

1.2. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde meslek yüksekokullarında verilen İngilizce eğitimlerinin istenilen ihtiyaçlara cevap verip vermediği önemli bir araştırma sorusudur. Türk Hava Kuvvetlerinde Uçak Bakım, Hava Trafik ve Elektronik Haberleşme gibi İngilizcenin yoğun bir şekilde kullanıldığı alanlarda meslek elemanı yetiştirme görevi Hava Meslek Yüksekokuluna verilmiştir. Bu nedenle farklı ihtisaslarda İngilizce bilgisine sahip meslek elemanı yetiştiren Hava Meslek Yüksekokulunun İngilizce öğretim programının bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarıyla değerlendirilmesi ve programın kıymetinin ortaya konulması program geliştirme ve program değerlendirme alanlarında önemli sonuçlar ortaya koyacaktır. Bu çalışma ile İngilizce programının bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarının nasıl işlediğinin anlaşılması ve program çıktılarının nasıl iyileştirilebileceğinin ortaya konulması hedeflenmektedir.

2. Yöntem

Araştırmada; Meslek Yüksekokulu İngilizce Öğretim Programı'nı değerlendirmeye yönelik öğrencilerin görüşleri nicel veri toplama yöntemlerinden "ilişkisel tarama yöntemi" ile toplanmıştır. Bu modelde araştırmaya konu olan olay kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2003, 66). İlişkisel tarama modeli, değişkenler arasında birlikte değişimin olup olmadığını, varsa derecesini belirlemeye yönelik yapılan araştırma modelidir. Bu araştırmada, öğrencilerin İngilizce öğretim programının bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarına ilişkin görüşlerinin sınıf (1'inci veya 2'nci sınıf) ve okuduğu ön lisans programı (Teknik Program veya temel program) değişkenine göre değişip değişmediği araştırılmıştır.

2.1. Katılımcılar

Araştırma sürecince temel alınan model ve desen çerçevesinde evreni meslek yüksekokulunda öğrenim gören 547, 1'inci sınıf; 469; 2'nci sınıf olmak üzere toplam 1016 öğrenci (n=1016) oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde izinli, hasta ve mazeretli olan öğrenciler dışında 408 1'inci sınıf, 355 2'nci sınıf olmak üzere toplam 763 öğrenciye (n= 763) ulaşılmıştır.

Tablo 1: Öğrencilerin demografik özelliklere göre dağılımı

Demografik Özellikler		F	%	Toplam
Sınıf	1'inci Sınıf	408	53	763
	2'nci Sınıf	355	47	
Ön Lisans Programı	Teknik Program	439	57.5	763
	Temel Program	324	42.5	

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, öğrencilerin İngilizce programının bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla "CIPP (Context, Input, Process, Product) program değerlendirme modeli öğrenci anketi" kullanılmıştır. Araştırmada Karataş (2007) tarafından geliştirilen CIPP anketinin bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarına ilişkin maddeler araştırmacıdan müsaade alınarak kullanılmıştır. Anketler iki bölümden oluşmuştur. İlk bölümde öğrencilerle ilgili kişisel bilgilerin toplanmasına yönelik okuduğu sınıf ve okuduğu ön lisans programı hakkında sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise İngilizce öğretim programının bağlam boyutuna ilişkin 10, girdi boyutuna ilişkin 6, süreç boyutuna ilişkin 8, ürün boyutuna ilişkin 10 olmak üzere toplam 34 soru yer almıştır. Anketlerdeki sorular beşli likert tipinde (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum, (4) Katılıyorum, (5) Tamamen katılıyorum biçimindedir. Cevap seçeneklerinden en olumsuz ifadeye 1 puan, en olumlu ifadeye ise 5 puan verilerek cevaplar yukarıda gösterildiği gibi 1-5 puan arasında puanlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anketin kapsam ve görünüş geçerliliği için eğitim bilimleri alanından 1 profesör ve 2 doçent doktor ile İngilizce öğretimi alanından doktorasını yapmış 2 öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Anket ayrıca 35 öğrenciye uygulanarak pilot çalışma yapılmış, anket sorularının anlaşılabilirliği anlaşılmadığı denetlenmiştir. Ankette öğrenciler tarafından anlaşılmayan maddeler düzeltilmiştir. Anketin tüm maddelerinden alınan puanlar arasında bir tutarlılığın olup olmadığını saptamak amacıyla Cronbach Alpha güvenilirlik hesabı yapılmıştır. Anketin alpha katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada nicel veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde çalışmaya katılan öğrencilerin genel görüşlerinin ortaya konmasında ortalama, frekans ve yüzde değerleri bulunmuştur. Araştırma sorusu çerçevesinde bağımsız değişkenler arasındaki ilişkisi ortaya koymak amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmada Stufflebeam'in Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeli temel alınarak uygulanan öğrenci anketinin analizi ile ilgili istatistiklere yer verilmiştir.

Araştırmanın bağlam boyutuna ilişkin öğrenci anketinden toplanan veriler frekans (f), yüzde % ve aritmetik ortalama hesaplanarak Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerinin bağlam değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları

Maddeler	Bağlam Değerlendirme	X̄	HIÇ KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KISMEN KATILYORUM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM	
			f	%	F	%	F	%	f	%	F	%
1	Program dil becerilerimin gelişimi için uygundur.	3.10	84	11	137	18	241	31,6	225	29,5	76	10
2	Programda okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dil becerileri iyi dengelenmiştir.	2.85	96	12,6	184	24,1	266	34,9	175	22,9	42	5,5
3	Programın hedefleri İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarımı karşılamaktadır.	3.07	64	8,4	144	18,9	288	37,7	213	27,9	54	7,1
4	Programın hedefleri İngilizce ön bilgime uygundur.	3.06	106	13,9	131	17,2	227	29,8	212	27,8	87	11,4
5	Programdaki konuların günlük dereceleri ile süreleri uyumludur.	2.85	111	14,5	176	23,1	250	32,8	163	21,4	63	8,3

6	Programın toplam süresi yeterlidir.	3.22	87	11,4	132	17,3	187	24,5	238	31,2	119	15,6
7	Programda kullanılan ders kitabı seviyeme uygundur.	3.38	69	9	107	14	176	23,1	287	37,6	124	16,3
8	Ders kitabı ilgimi çekecek niteliktedir.	3.25	79	10,4	131	17,2	200	26,2	230	30,1	123	16,1
9	Ders kitabının içeriği programın hedefleri ile tutarlıdır.	3.07	111	14,5	123	16,1	209	27,4	241	31,6	79	10,4
10	Ders kitabında yer alan içerik anlaşılabilir.	3,43	43	5,6	94	12,3	235	30,8	273	35,8	118	15,5

Tabloda görüldüğü gibi bağlam değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri toplam 10 soru ile sınılanmıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, maddelerin ortalamalarının 2.85 ile 3.43 arasında değiştiği ve sonuçların birbirine benzer nitelikte olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin öğrenci görüş puanlarının genel ortalamasının 3.12 olduğu görülmektedir. Bu ortalama öğrencilerin programın bağlam boyutunda yer alan programın amacı, içeriği, süresi ve ders kitabı gibi konulara ilişkin sorulara ağırlıklı olarak “kısmen katılıyorum” yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir. Bu durumda, öğrencilerin belirtilen konularda kararsız oldukları söylenebilir.

Araştırmanın bağlam boyutuna ilişkin öğrenci anketinden sınıf değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Öğrencilerinin bağlam değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin sınıf değişkenine göre t-testi sonuçları

Bağlam Değerlendirme		1’inci Sınıf		2’nci Sınıf		T	sd	P
		n= 407		n= 355				
Madde Numarası		X̄	SS	X̄	SS			
1	Program dil becerilerimin gelişimi için uygundur.	3.27	1.10	2.89	1.15	4.56	760	.00*
2	Programda okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dil becerileri iyi dengelenmiştir.	3.02	1.04	2.65	1.08	4.81	760	.00*
3	Programın hedefleri İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarımı karşılamaktadır.	3.22	.99	2.89	1.06	4.44	760	.00*
4	Programın hedefleri İngilizce ön bilgime uygundur.	3.17	1.21	2.92	1.19	2.84	760	.06
5	Programdaki konuların güçlük dereceleri ile süreleri uyumludur.	3.00	1.15	2.69	1.13	3.75	760	.00*
6	Programın toplam süresi yeterlidir.	3.39	1.20	3.03	1.23	4.05	760	.00*
7	Programda kullanılan ders kitabı seviyeme uygundur.	3.56	1.12	3.17	1.20	4.66	760	.00*
8	Ders kitabı ilgimi çekecek niteliktedir.	3.41	1.16	3.05	1.24	4.05	760	.00*
9	Ders kitabının içeriği programın hedefleri ile tutarlıdır.	3.33	1.12	2.77	1.24	6.46	760	.00*
10	Ders kitabında yer alan içerik anlaşılabilir.	3.62	.98	3.21	1.12	5.30	760	.00*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi bağlam değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı [$p<.05$] farklılıklar göstermektedir. Anketin bağlam boyutunda yer alan 10 soruya ait bulgular 1’inci sınıf öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, 1’inci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 3.00 ile 3.62 puan arasında değiştiği, 2’nci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.65 ile 3.21 puan arasında olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin 1’inci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.29, 2’nci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 2.92 olduğu görülmektedir. Bu ortalama 1’inci sınıf öğrencilerin programın bağlam boyutunda yer alan programın amacı, içeriği, süresi ve kullanılan materyaller gibi konulara ilişkin sorulara 2’nci sınıf öğrencilere göre ağırlıklı olarak olumlu yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu durumda, öğrencilerin 2'nci sınıfa geçtiklerinde İngilizce öğretim programının bağlam boyutuna ilişkin olumsuz düşünce geliştirdikleri söylenebilir.

Araştırmada programın bağlam boyutuna ilişkin öğrenci anketinden ön lisans programı değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Uygulanan ankette öğrencilerin ön lisans programları Teknik Program (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve Elektrik) ve Temel Program (Bilgisayar, Güvenlik Koruma, Lojistik, Otomotiv Teknolojisi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ve İnşaat Teknolojisi) olarak ayrı ayrı kodlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerinin bağlam değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin ön lisans programı değişkenine göre t-testi sonuçları

Bağlam Değerlendirme	Teknik Program n= 479		Temel Program n= 284		T	sd	P
	X̄	SS	X̄	SS			
1 Program dil becerilerimin gelişimi için uygundur.	3.15	1.14	3.01	1.13	1.63	761	.10
2 Programda okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dil becerileri iyi dengelenmiştir.	2.93	1.08	2.71	1.06	2.67	761	.00*
3 Programın hedefleri İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarımı karşılamaktadır.	3.11	1.03	3.00	1.05	1.44	761	.15
4 Programın hedefleri İngilizce ön bilgime uygundur.	3.18	1.17	2.85	1.23	3.75	761	.00*
5 Programdaki konuların güçlük dereceleri ile süreleri uyumludur.	2.94	1.14	2.72	1.16	2.50	761	.01*
6 Programın toplam süresi yeterlidir.	3.24	1.25	3.21	1.19	.32	761	.74
7 Programda kullanılan ders kitabı seviyeme uygundur.	3.47	1.11	3.23	1.25	2.69	761	.00*
8 Ders kitabı ilgimi çekecek niteliktedir.	3.29	1.22	3.17	1.19	1.26	761	.20
9 Ders kitabının içeriği programın hedefleri ile tutarlıdır.	3.14	1.18	2.95	1.24	2.11	761	.03*
10 Ders kitabında yer alan içerik anlaşılırdır.	3.53	1.04	3.26	1.09	3.36	761	.00*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi bağlam değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri sınıf değişkenine göre olduğu gibi ön lisans programı değişkenine göre de anlamlı [p<.05] farklılıklar göstermektedir. Anketin bağlam boyutunda yer alan 10 soruya ait bulgular Teknik Programlarda (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve Elektrik) okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.93 ile 3.53 puan arasında değiştiği, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.71 ile 3.26 puan arasında olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.20, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.01 olduğu görülmektedir. Bu ortalama, Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin programın bağlam boyutunda yer alan programın amacı, içeriği, süresi ve kullanılan materyaller gibi konulara ilişkin sorulara Temel Programlarda okuyan öğrencilere göre ağırlıklı olarak daha olumlu yönde görüş belirttiklerini göstermektedir.

Araştırmanın girdi boyutuna ilişkin öğrenci anketinden toplanan veriler frekans (f), yüzde % ve aritmetik ortalama hesaplanarak Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerinin girdi değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları

Maddeler	Girdi Değerlendirme	$\bar{X}$	HIÇ KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KISMEN KATILYORUM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM	
			f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
11	Programda kullanılan görsel ve işitsel materyaller öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	3.43	51	6.7	95	12.5	230	30.1	251	32.9	136	17.8
12	Programda kullanılan görsel ve işitsel materyaller ilgimi çekecek niteliktedir.	3.19	62	8.1	128	16.8	270	35.4	210	27.5	93	12.2
13	Programda kullanılan görsel ve işitsel materyallerin dil becerilerim üzerinde olumlu etkisi vardır.	3.19	64	8.4	144	18.9	232	30.4	230	30.1	93	12.2
14	Programda dağıtılan çalışma yaprakları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	3.17	93	12.2	129	16.9	204	26.7	231	30.3	106	13.9
15	Programda dağıtılan çalışma yaprakları ilgimi çekecek niteliktedir.	2.98	102	13.4	166	21.8	226	29.6	183	24	86	11.3
16	Programda dağıtılan çalışma yapraklarının dil becerilerim üzerinde olumlu etkisi vardır.	3.07	102	13.4	142	18.6	222	29.1	198	26	99	13

Tabloda görüldüğü gibi girdi değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri toplam 6 soru ile sınılanmıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, maddelerin ortalamalarının 2.98 ile 3.43 arasında değiştiği ve sonuçların birbirine benzer nitelikte olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin öğrenci görüş puanlarının genel ortalamasının 3.17 olduğu görülmektedir. Bu ortalama öğrencilerin programda kullanılan ders materyalleri ve yardımcı materyaller gibi konulara ilişkin sorulara ağırlıklı olarak “kısmen katılıyorum” yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir. Bu durumda, öğrencilerin belirtilen konularda olumluya yakın görüşlere sahip olmakla birlikte karasız oldukları görülmektedir.

Araştırmanın girdi değerlendirme boyutuna ilişkin öğrenci anketinden sınıf değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Öğrencilerinin girdi değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin sınıf değişkenine göre t-testi sonuçları

Girdi Değerlendirme	1’inci Sınıf n= 407		2’nci Sınıf n= 355		t	sd	P	
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS				
11	Programda kullanılan görsel ve işitsel materyaller öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	3.58	1.09	3.25	1.12	4.14	760	.00*
12	Programda kullanılan görsel ve işitsel materyaller ilgimi çekecek niteliktedir.	3.32	1.08	3.03	1.10	3.66	760	.00*
13	Programda kullanılan görsel ve işitsel materyallerin dil becerilerim üzerinde olumlu etkisi vardır.	3.40	1.06	2.94	1.14	5.80	760	.00*
14	Programda dağıtılan çalışma yaprakları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	3.42	1.15	2.87	1.22	6.41	760	.00*
15	Programda dağıtılan çalışma yaprakları ilgimi çekecek niteliktedir.	3.19	1.17	2.74	1.18	5.22	760	.00*
16	Programda dağıtılan çalışma yapraklarının dil becerilerim üzerinde olumlu etkisi vardır.	3.29	1.17	2.80	1.22	5.65	760	.00*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi girdi değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı [$p < .05$] farklılıklar göstermektedir. Anketin girdi boyutunda yer alan 6 soruya ait bulgular 1'inci sınıf öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, 1'inci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 3.19 ile 3.58 puan arasında değiştiği, 2'nci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.74 ile 3.25 puan arasında olduğu görülmektedir. 6 maddeye ilişkin 1'inci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.36, 2'nci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 2.93 olduğu görülmektedir. Bu ortalama 1'inci sınıf öğrencilerin programın girdi boyutunda yer alan programda kullanılan ders materyalleri ve yardımcı materyallerin niteliği ve etkisine ilişkin sorulara 2'nci sınıf öğrencilere göre ağırlıklı olarak "katılıyorum" yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir. Kullanılan ders materyalleri ve yardımcı materyaller ağırlıklı olarak Oxford yayınevi tarafından hazırlanan "Interchange" kitap setine ait görsel-işitsel materyallerdir. Bu durumda, 1'inci sınıf öğrencilerin ders materyalleri ve yardımcı materyallerden 2'nci sınıf öğrencilere göre daha fazla verim elde ettikleri söylenebilir.

Araştırmada girdi boyutuna ilişkin öğrenci anketinden ön lisans programı değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Uygulanan ankette öğrencilerin ön lisans programları Teknik Program (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve Elektrik) ve Temel Program (Bilgisayar, Güvenlik Koruma, Lojistik, Otomotiv Teknolojisi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ve İnşaat Teknolojisi) olarak ayrı ayrı kodlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrencilerinin girdi değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin ön lisans programı değişkenine göre t-testi sonuçları

Girdi Değerlendirme	Teknik Program n= 479		Temel Program n= 284		t	sd	P
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
11 Programda kullanılan görsel ve işitsel materyaller öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	3.51	1.09	3.29	1.15	2.58	761	.01*
12 Programda kullanılan görsel ve işitsel materyaller ilgimi çekecek niteliktedir.	3.29	1.08	3.01	1.11	3.38	761	.00*
13 Programda kullanılan görsel ve işitsel materyallerin dil becerilerim üzerinde olumlu etkisi vardır.	3.29	1.13	3.02	1.11	3.15	761	.00*
14 Programda dağıtılan çalışma yaprakları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	3.21	1.20	3.10	1.24	1.26	761	.20
15 Programda dağıtılan çalışma yaprakları ilgimi çekecek niteliktedir.	3.05	1.17	2.86	1.23	2.21	761	.02*
16 Programda dağıtılan çalışma yapraklarının dil becerilerim üzerinde olumlu etkisi vardır.	3.15	1.19	2.93	1.25	2.43	761	.01*

* $p < .05$

Tabloda görüldüğü gibi girdi değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri ön lisans programı değişkenine göre 14'üncü madde dışındaki tüm maddelerde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir [$p < .05$]. Anketin girdi boyutunda yer alan 6 soruya ait bulgular Teknik Programlarda (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve Elektrik) okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 3.05 ile 3.51 puan arasında değiştiği, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.86 ile 3.29 puan arasında olduğu görülmektedir. 6 maddeye ilişkin Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.25, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.03 olduğu görülmektedir. Bu ortalama Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin programın girdi boyutunda yer alan programda kullanılan ders materyalleri, yardımcı materyallerin niteliği ve etkisine ilişkin sorulara Temel Programlarda okuyan öğrencilere göre ağırlıklı olarak daha olumlu yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir.

Araştırmanın süreç boyutuna ilişkin öğrenci anketinden toplanan veriler frekans (f), yüzde % ve aritmetik ortalama hesaplanarak Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerinin süreç değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları

Madde	Süreç Değerlendirme	$\bar{X}$	HIÇ KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KISMEN KATILMIYORUM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM	
			f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
17	Programda öğrenilen her yeni konu ile ilgili yeterli alıştırma yapılır.	3.06	76	10.0	149	19.5	252	33.0	224	29.4	62	8.1
18	Program süresince gerektiğinde konu tekrarları yapılır.	3.23	72	9.4	112	14.7	229	30.0	269	35.3	81	10.6
19	Programda işlediğimiz konularla ilgili pekiştirici nitelikte ödevler verilir.	3.59	47	6.2	86	11.3	162	21.2	301	39.4	167	21.9
20	Program aktif olarak derse katılmamı sağlar.	3.26	74	9.7	105	13.8	236	30.9	248	32.5	100	13.1
21	Program süresince uygulanan sınav sayısı yeterlidir.	3.88	52	6.8	62	8.1	105	13.8	248	32.5	296	38.8
22	Programdaki ikili ya da grup çalışmaları yapılabileceğimiz etkinlikler mevcuttur.	3.16	98	12.8	126	16.5	200	26.2	232	30.4	107	14.0
23	Programda bütün dil becerilerimi kullanabileceğim etkinlikler mevcuttur.	2.76	134	17.6	183	24.0	234	30.7	154	20.2	58	7.6
24	Programda İngilizce ile ilgili problemlerimin çözümüne yeterli zaman harcanır.	2.89	129	16.9	156	20.4	215	28.2	193	25.3	70	9.2

Tabloda görüldüğü gibi süreç değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri toplam 8 soru ile sınırlanmıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, maddelerin ortalamalarının 2.76 ile 3.88 arasında değiştiği ve programlarda uygulanan sınav sayısı soru maddesinde çok yüksek oranda olumlu görüş belirtildiği görülmektedir. 8 maddeye ilişkin öğrenci görüş puanlarının genel ortalamasının 3.22 olduğu görülmektedir. Bu ortalama öğrencilerin programın süreç boyutunda yer alan ders işleme yöntem ve teknikleri gibi konulara ilişkin sorulara ağırlıklı olarak olumlu yönde görüş belirttiklerini göstermektedir. Bu durumda, programda kullanılan yöntem ve tekniklerin öğrencilerin hedef davranışları kazanmasına yardımcı olduğu söylenebilir.

Araştırmanın süreç boyutuna ilişkin öğrenci anketinden sınıf değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: Öğrencilerinin süreç değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin sınıf değişkenine göre t-testi sonuçları

Süreç Değerlendirme	1'inci Sınıf		2'nci Sınıf		t	Sd	p	
	n= 407		n= 355					
Madde Numarası	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS				
17	Programda öğrenilen her yeni konu ile ilgili yeterli alıştırma yapılır.	3.23	1.09	2.86	1.06	4.75	760	.00*
18	Program süresince gerektiğinde konu tekrarları yapılır.	3.36	1.06	3.08	1.15	3.48	760	.01*
19	Programda işlediğimiz konularla ilgili pekiştirici nitelikte ödevler verilir.	3.65	1.11	3.53	1.14	1.43	760	.15
20	Program aktif olarak derse katılmamı sağlar.	3.39	1.17	3.10	1.09	3.56	760	.06

21	Program süresince uygulanan sınav sayısı yeterlidir.	4.01	1.12	3.73	1.27	3.16	760	.02*
22	Programdaki ikili ya da grup çalışmaları yapılabileceğimiz etkinlikler mevcuttur.	3.39	1.18	2.90	1.23	5.63	760	.00*
23	Programda bütün dil becerilerimi kullanabileceğim etkinlikler mevcuttur.	2.88	1.15	2.62	1.18	3.14	760	.02*
24	Programda İngilizce ile ilgili problemlerimin çözümüne yeterli zaman harcanır.	3.08	1.18	2.68	1.22	4.46	760	.00*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi süreç değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir [p<.05]. Anketin süreç boyutunda yer alan 8 sorudan 6 soruya ait bulgular 1'inci sınıf öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, 1'inci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.88 ile 4.01 puan arasında değiştiği, 2'nci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.62 ile 3.53 puan arasında olduğu görülmektedir. 8 maddeye ilişkin 1'inci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.37, 2'nci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.06 olduğu görülmektedir. Bu ortalama 1'inci sınıf öğrencilerin programın süreç boyutunda yer alan ders işleme yöntem ve teknikleri ile ders içi etkinlikler gibi konulara ilişkin sorulara 2'nci sınıf öğrencilere göre ağırlıklı olarak olumlu yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir. Bu durumda, programda kullanılan ders işleme yöntem ve teknikleri ile ders içi etkinliklerin 1'inci sınıf öğrencilerin öğrencilere daha fazla yarar sağladığı, onların daha fazla derse katılmalarını teşvik ettiği söylenebilir.

Araştırmada programın süreç boyutuna ilişkin öğrenci anketinden ön lisans programı değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Uygulanan ankette öğrencilerin ön lisans programları Teknik Program (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve Elektrik) ve Temel Program (Bilgisayar, Güvenlik Koruma, Lojistik, Otomotiv Teknolojisi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ve İnşaat Teknolojisi) olarak ayrı ayrı kodlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Öğrencilerinin süreç değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin ön lisans programı değişkenine göre t-testi sonuçları

Süreç Değerlendirme	Teknik Program n= 479		Temel Program n= 284		t	sd	p	
	X̄	SS	X̄	SS				
17	Programda öğrenilen her yeni konu ile ilgili yeterli alıştırmaya yapılır.	3.14	1.07	2.93	1.12	2.56	761	.01*
18	Program süresince gerektiğinde konu tekrarları yapılır.	3.29	1.10	3.13	1.13	1.96	761	.06
19	Programda işlediğimiz konularla ilgili pekiştirici nitelikte ödevler verilir.	3.62	1.10	3.55	1.17	.89	761	.37
20	Program aktif olarak derse katılmamı sağlar.	3.36	1.12	3.09	1.16	3.17	761	.00*
21	Program süresince uygulanan sınav sayısı yeterlidir.	3.93	1.19	3.81	1.22	1.35	761	.17
22	Programdaki ikili ya da grup çalışmaları yapılabileceğimiz etkinlikler mevcuttur.	3.21	1.21	3.09	1.25	1.29	761	.19
23	Programda bütün dil becerilerimi kullanabileceğim etkinlikler mevcuttur.	2.84	1.19	2.63	1.14	2.31	761	.02*
24	Programda İngilizce ile ilgili problemlerimin çözümüne yeterli zaman harcanır.	2.97	1.19	2.77	1.25	2.19	761	.02*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi süreç değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri ön lisans programı değişkenine göre 4 maddede istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir [p<.05]. Anketin süreç boyutunda öğrencilerin görüşlerinde ön lisans programı değişkenine göre anlamlı farklılık görülen 4 soru maddesine ait bulgular Teknik Programlarda (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve

Elektrik) okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin tüm sorulara verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.84 ile 3.93 puan arasında değiştiği, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin tüm sorulara verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.63 ile 3.55 puan arasında olduğu görülmektedir. Anketin süreç boyutunda yer alan 8 maddeye ilişkin Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.29, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 3.12 olduğu görülmektedir. Bu ortalama hem Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin hem de Temel Programlarda okuyan öğrencilerin programın süreç boyutunda yer alan ders işleme yöntem ve teknikleri ile ders içi etkinliklere sorulara ağırlıklı olarak olumlu yönde görüş belirttiklerini göstermektedir. Bu durumda, programda kullanılan ders işleme yöntem ve teknikleri ile ders içi etkinliklerin her iki grup ön lisans programında okuyan öğrencilere yarar sağladığı söylenebilir.

Araştırmanın ürün boyutuna ilişkin öğrenci anketinden toplanan veriler frekans (f), yüzde % ve aritmetik ortalama hesaplanarak Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin ürün değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları

Maddeler	Ürün Değerlendirme	$\bar{X}$	HİÇ KATILMIYORUM		KATILMIYORUM		KISMEN KATILYORUM		KATILYORUM		TAMAMEN KATILYORUM	
			f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
25	Program bireysel ihtiyaçlarıma cevap vermiştir.	2.87	107	14.0	162	21.2	269	35.3	170	22.3	55	7.2
26	Program ön lisans programıyla ilgili çalışmalarda bana katkı sağlamıştır.	3.10	87	11.4	136	17.8	242	31.7	213	27.9	85	11.1
27	Program İngilizce ile ilgili gelecekteki mesleki ihtiyaçlarıma temel oluşturmuştur.	3.16	89	11.7	119	15.6	230	30.1	232	30.4	93	12.2
28	Program dinlediğim bir parçanın <u>ana fikrini</u> anlayacak dinleme becerisini kazandırmıştır.	3.02	98	12.8	144	18.9	249	32.6	189	24.8	83	10.9
29	Program dinlediğim bir parçada geçen olayları <u>detaylı olarak</u> anlayacak dinleme becerisini kazandırmıştır.	2.54	171	22.4	214	28.0	215	28.2	119	15.6	44	5.8
30	Program istediğim bir konuda hazırlıklı olarak konuşma yapma becerisi kazandırmıştır.	2.58	173	22.7	205	26.9	207	27.1	124	16.3	54	7.1
31	Program okuduğum bir metnin <u>ana fikrini</u> anlayacak okuma becerilerini kazandırmıştır.	3.13	87	11.4	110	14.4	269	35.3	212	27.8	85	11.1
32	Program okuduğum bir metinde geçen olay örgüsünü <u>detaylı olarak</u> anlayacak okuma becerilerini kazandırmıştır.	2.67	143	18.7	186	24.4	255	33.4	140	18.3	39	5.1
33	Program herhangi bir fikri savunabileceğim bir metin yazma becerisi kazandırmıştır.	2.65	153	20.1	180	23.6	252	33.0	136	17.8	42	5.5
34	Program İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarım için gerekli gramer ve kelime bilgisini öğretmiştir.	3.02	93	12.2	138	18.1	263	34.5	202	26.5	67	8,8

Tabloda görüldüğü gibi ürün değerlendirme bölümünde öğrenci görüşleri toplam 10 soru ile sınırlanmıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, maddelerin ortalamalarının 2.54 ile 3.16 arasında değiştiği ve sonuçların birbirine benzer nitelikte olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin öğrenci görüş puanlarının genel ortalamasının 2.87 olduğu görülmektedir. Bu ortalama öğrencilerin programın ürün boyutunda yer alan programın bireysel ve mesleki ihtiyaçlara cevap vermesi, dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi yabancı dil becerilerinin gelişimine katkı sağlaması konularına ilişkin sorulara ağırlıklı olarak “kısmen

katılıyorum” yönünde görüş belirttiklerini göstermektedir. Bu durumda, öğrencilerin belirtilen konularda “katılmıyorum” görüşüne yakın olmakla birlikte kararsız oldukları görülmektedir. İngilizce programının ürün boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması tüm boyutlar arasında en düşük ortalamaya sahip boyuttur. Öğrencilerin İngilizce programından istenilen ölçüde yararlandıklarını düşünmedikleri görülmektedir.

Araştırmanın ürün değerlendirme boyutuna ilişkin öğrenci anketinden sınıf değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12 Öğrencilerinin ürün değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin sınıf değişkenine göre t-testi sonuçları

Ürün Değerlendirme	1’inci Sınıf n= 407		2’nci Sınıf n= 355		T	sd	p
	X̄	SS	X̄	SS			
25 Program bireysel ihtiyaçlarım cevap vermiştir.	3.06	1.11	2.66	1.09	4.93	760	.00*
26 Program ön lisans programıyla ilgili çalışmalarda bana katkı sağlamıştır.	3.28	1.11	2.88	1.18	4.75	760	.00*
27 Program İngilizce ile ilgili gelecekteki mesleki ihtiyaçlarım temel oluşturmuştur.	3.26	1.16	3.05	1.19	2.45	760	.01*
28 Program dinlediğim bir parçanın <u>ana fikrini</u> anlayacak dinleme becerisini kazandırmıştır.	3.04	1.19	3.00	1.16	.46	760	.64
29 Program dinlediğim bir parçada geçen olayları <u>detaylı olarak</u> anlayacak dinleme becerisini kazandırmıştır.	2.60	1.15	2.47	1.16	1.56	760	.11
30 Program istediğim bir konuda hazırlıklı olarak konuşma yapma becerisi kazandırmıştır.	2.62	1.18	2.53	1.22	1.05	760	.29
31 Program okuduğum bir metnin <u>ana fikrini</u> anlayacak okuma becerilerini kazandırmıştır.	3.19	1.12	3.05	1.15	1.69	760	.09
32 Program okuduğum bir metinde geçen olay örgüsünü <u>detaylı olarak</u> anlayacak okuma becerilerini kazandırmıştır.	2.71	1.11	2.61	1.13	1.23	760	.21
33 Program herhangi bir fikri savunabileceğim bir metin yazma becerisi kazandırmıştır.	2.63	1.10	2.66	1.19	-.35	760	.71
34 Program İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarım için gerekli gramer ve kelime bilgisini öğretmiştir.	3.09	1.10	2.93	1.16	1.96	760	.04*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi öğrenci görüşleri sınıf değişkenine göre ürün değerlendirme bölümünde sorulan 10 soru maddesi arasında programın ihtiyaçlara cevap vermesi konusunda sorulan 4 soru maddesinde anlamlı [p<.05] farklılıklar göstermektedir. Anketin ürün boyutunda yer alan ve programın ihtiyaçlara cevap vermesi konusunda sorulan 4 soruya ait bulgular 1’inci sınıf öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Anketin ürün boyutunda yer alan ve programın sonucunda dil becerisi kazanımı konusunda sorulan 6 soruya 1’inci sınıf öğrencilerin ve 2’nci sınıf öğrencilerin verdiği cevapların ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir [p>.05]. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, 1’inci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre tüm maddelerin ortalamalarının 2.60 ile 3.28 puan arasında değiştiği, 2’nci sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.47 ile 3.05 puan arasında olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin 1’inci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 2.94, 2’nci sınıf öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 2.78 olduğu görülmektedir. Bu ortalama 1’inci sınıf ve 2’nci sınıf öğrencilerin programın ürün boyutunda yer alan programın bireysel ve mesleki ihtiyaçlara cevap vermesi, dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi yabancı dil becerilerinin gelişimine katkı sağlaması gibi konularda ağırlıklı olarak kararsız olduklarını göstermektedir. Bu durumda, öğrencilerin programdan elde ettikleri kazanımlara ilişkin kararsız ve olumsuz yakın görüşlerinin sınıf değişkenine göre büyük oranda değişmediği söylenebilir.

Ürün değerlendirme boyutuna ilişkin öğrenci anketinden ön lisans programı değişkenine göre toplanan veriler ortalama ve standart sapmaları verilerek tablolar haline getirilmiş ve bağımsız örneklem

için t testi uygulanarak öğrenci görüşleri karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13: Öğrencilerinin ürün değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin ön lisans programı değişkenine göre t-testi sonuçları

Ürün Değerlendirme		Teknik Program n= 479		Temel Program n= 284		T	sd	P
Madde Numarası		X̄	SS	X̄	SS			
25	Program bireysel ihtiyaçlarıma cevap vermiştir.	2.93	1.13	2.78	1.10	1.80	761	.07
26	Program ön lisans programıyla ilgili çalışmalarda bana katkı sağlamıştır.	3.21	1.13	2.90	1.18	3.65	761	.00*
27	Program İngilizce ile ilgili gelecekteki mesleki ihtiyaçlarıma temel oluşturmuştur.	3.31	1.13	2.91	1.21	4.49	761	.00*
28	Program dinlediğim bir parçanın <u>ana fikrini</u> anlayacak dinleme becerisini kazandırmıştır.	3.09	1.17	2.91	1.18	2.01	761	.04*
29	Program dinlediğim bir parçada geçen olayları <u>detaylı olarak</u> anlayacak dinleme becerisini kazandırmıştır.	2.60	1.15	2.44	1.17	1.76	761	.07
30	Program istediğim bir konuda hazırlıklı olarak konuşma yapma becerisi kazandırmıştır.	2.65	1.18	2.46	1.23	2.06	761	.04*
31	Program okuduğum bir metnin <u>ana fikrini</u> anlayacak okuma becerilerini kazandırmıştır.	3.20	1.14	3.01	1.13	2.26	761	.02*
32	Program okuduğum bir metinde geçen olay örgüsünü <u>detaylı olarak</u> anlayacak okuma becerilerini kazandırmıştır.	2.74	1.12	2.54	1.12	2.43	761	.01*
33	Program herhangi bir fikri savunabileceğim bir metin yazma becerisi kazandırmıştır.	2.75	1.13	2.49	1.15	3.07	761	.00*
34	Program İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarım için gerekli gramer ve kelime bilgisini öğretmiştir.	3.11	1.13	2.86	1.11	3.01	761	.00*

*p<.05

Tabloda görüldüğü gibi öğrenci görüşleri ön lisans programı değişkenine göre ürün değerlendirme bölümünde sorulan 10 soru maddesi arasında programın ihtiyaçlara cevap vermesi konusunda sorulan 4 soru maddesinin 3’ünde Teknik Programlarda ve Temel Programlarda okuyan öğrencilerin verdiği cevapların ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı [p<.05] farklılıklar görülmektedir. Anketin ürün boyutunda yer alan ve programın ihtiyaçlara cevap vermesi konusunda yer alan soru maddelerine ait bulgular Teknik Programlarda okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Anketin ürün boyutunda yer alan ve programın sonucunda dil becerisi kazanımı konusunda sorulan 6 soru maddesinin 5’inde Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin ve Temel Programlarda okuyan öğrencilerin verdiği cevapların ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [p<.05]. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre tüm maddelerin ortalamalarının 2.60 ile 3.31 puan arasında değiştiği, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre maddelerin ortalamalarının 2.44 ile 3.01 puan arasında olduğu görülmektedir. 10 maddeye ilişkin Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 2.95, Temel Programlarda okuyan öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının 2.73 olduğu görülmektedir. Bu ortalama Teknik Programlarda okuyan ve Temel Programlarda okuyan öğrencilerin programın ürün boyutunda yer alan programın bireysel ve mesleki ihtiyaçlara cevap vermesi, dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi yabancı dil becerilerinin gelişimine katkı sağlaması gibi konularda ağırlıklı olarak karasız olduklarını göstermektedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Günümüzde İngilizcenin en çok kullanıldığı meslek alanlarından bir tanesi de havacılık sektörüdür. İngilizce, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere dünyadaki ülkeler tarafından havacılık sektöründe kullanılan resmi iletişim dili olarak seçilmiştir (Crystal, 1997). Havacılık sektöründe çalışanların İngilizce bilgi yetersizliğinden kaynaklanan çeşitli iletişim sorunları bulunmaktadır (Laird, 2006). Bu sorunlar zaman zaman felakete yol açan olayların yaşanmasına sebebiyet verebilmektedir. Bu durum, havacılık sektöründe bulunan bireylerin iyi derecede İngilizce bilgisine sahip olmalarının önemini göstermektedir.

İngilizce öğretimine ilişkin yapılan çalışmalarda daha çok öğretim metotları, öğrenci başarısını etkileyen faktörler, materyal kullanımı gibi özellikler üzerine odaklanılırken program değerlendirme çalışmalarının sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu çalışmada programın tüm yönleriyle değerlendirilmesi ve bütüncül bir resim ortaya konması açısından program değerlendirme çalışmasının Stufflebeam'ın CIPP modeline uyarlanarak yapılması değerli veriler sağlaması açısından önemlidir.

Yapılan değerlendirme çalışmaları genel olarak öğretmen ya da yönetici görüşlerini almaya yönelik olmaktadır. Uygulanan bir programa ilişkin öğrencilerin bireysel özelliklerine önem verilmelidir. Özellikle öğrencilerin kendi programını öğretmeniyle birlikte hazırlaması daha iyi sonuçlar ortaya çıkaracaktır (Küçükahmet, 2002). Bu açıdan öğrenciler, programı değerlendirmede öğretmenler kadar değerlidirler. Alan yazındaki program değerlendirme çalışmaları incelendiğinde bu araştırma bulguları ile örtüşen sonuçlar görülmektedir.

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Alıcı (2004) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, Yabancı Diller Yüksek Okulu hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce eğitiminin niteliğine ilişkin görüşleri alınmış ve bu çalışmada da öğretimin toplam süresi yeterli bulunmuştur. Karataş (2007) yaptığı çalışmada programın girdi boyutuna ilişkin programda kullanılan görsel ve işitsel materyallerin öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırdığı, öğrencilerin ilgisini çektiği ve öğrencilerin dil becerileri üzerinde olumlu etki yarattığı konularında öğrenciler "Kısmen katılıyorum" şeklinde görüş ifade etmiştir. Turan (2016) tarafından "11. sınıf Havacılık İngilizce öğretim programının değerlendirilmesi" konulu çalışmada programın içerik, araç, gereç ve ortamına ilişkin girdilerine dair görüşler incelendiğinde öğrenci görüşlerinin "Kesinlikle Katılıyorum" düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Chao (1994), Amerika Birleşik Devletleri'nde Columbia Meslek Yüksek Okulu Orta Seviye İngilizce Akademik Programının önemini ve başarısını değerlendirmeyi amaçladığı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada, programın yabancı öğrenciler için yeterli ve yararlı bir eğitim sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgu, bu çalışmada elde edilen öğrenci görüşleri ile tutarlıdır.

Mersinlil'in (2002) araştırmasında İngilizce okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimi konusunda öğrenciler kısmen olumlu görüş belirtmiştir. Bu sonuç çalışmada elde edilen bulgulara benzerlik göstermektedir. Vural'ın (2004) yaptığı çalışmada, öğrenciler programdaki konuşma becerisinin kazandırılmasına yönelik derslerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Alıcı (2004) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, üniversite İngilizce hazırlık programında okuyan öğrenciler, okuma ve yazma becerisi kazandıklarını, ancak dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimi konusunda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Yurt dışında ürün değerlendirme boyutuna ilişkin yapılan çalışmalarda ise Griffie (1999), Japonya'da yer alan özel bir üniversitenin İngilizce öğretim programını değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda, konuşma ile ilgili etkinliklerin daha fazla olması gerektiği ortaya çıkmıştır. Başka bir çalışmada, Tayvan'da bulunan üniversiteler ve meslek yüksekokullarındaki İngilizce öğretiminin verimliliği araştırılmıştır (Tung, 1996). Araştırma sonucunda, öğretmen ve öğrenciler okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi dil becerilerinin çok önemli olduğunu ve bu alanlarda daha fazla çalışma yapılması gerektiğini belirtmişlerdir (Tung, 1996).

Araştırmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, programın bağlam boyutuna ilişkin öğrencilerin verdikleri cevaplar Teknik Programlarda ve 1'inci sınıfta okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar göstermiştir. Bu görüşlerden yola çıkarak, programın hedeflerini oluştururken, öğrencilerin ileride meslek hayatlarında kullanacakları İngilizce ile ilgili ihtiyaçlarına uygunluğu konusunda çalışma yapılmasında yarar vardır. Ders kitabı seçiminde ise seçim komitesinde yöneticiler ve okutmanlarla birlikte öğrencilerin de yer alması ve ders kitabından beklentileri ve ihtiyaçları ile ilgili fikir alışverişinde bulunmaları önerilebilir. Ayrıca, programın süresi belirlenirken ders içeriklerinin güçlük dereceleri dikkate alınarak planlama yapılması yararlı olacaktır. Eğitim öğretim yılı sonunda yapılan anketlerde Temel programlarda ve 2'nci sınıfta okuyan öğrencilerin görüşlerinin dikkate alınması onların memnuniyetsizliklerinin en aza indirilmesine katkı sağlayacaktır. Programın bağlam boyutunun geliştirilmesine katkı açısından, öğrencilerin mesleki yabancı dil ihtiyaçlarının programın hedeflerinin belirlenmesindeki etkisi tartışmaya açılabılır. Bununla birlikte, ders kitabı seçiminde gerekli olan ölçütleri belirlemek için hem öğretmen hem de öğrenci görüşlerine dayalı bir inceleme yapılabilir.

Programın girdi boyutuna ilişkin maddeler görsel ve işitsel materyaller, çalışma yapıları ve proje ödevleri ile ilgilidir. 1'inci sınıfta veya Teknik Programlarda okuyan öğrencilerin ders materyalleri ve yardımcı materyallerden 2'nci sınıfta veya Temel Programlarda öğrencilere göre daha fazla verim elde ettikleri görülmüştür. Bu durumda kullanılan görsel ve işitsel materyallerin gözden geçirilmesinin ve

çeşitlendirilmesinin yararlı olacağı söylenebilir. Programların girdi boyutunun geliştirilmesine katkı açısından, havacılık yönüyle kullanılabilecek görsel ve işitsel materyallerin çeşitliliği ve İngilizce öğretimine etkisi, özellikle öğrenci görüşleri alınarak ve uygulama esnasında gözlem yapılarak incelenebilir.

Programın sürecine ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda 1'inci sınıfta ve Teknik Programlarda (Uçak Teknolojisi, Hava Trafik, Elektronik Haberleşme ve Elektrik) okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar görülmektedir. İngilizce programının süreç boyutuna ilişkin 2'nci sınıfta veya Temel Programlarda okuyan öğrencileri ders işleme sürecine daha fazla dahil edecek yöntem ve teknikler geliştirilmesinin yararlı olacağı ortaya çıkmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlar, öğrencilerin programda İngilizce ile ilgili problemlerini çözecek ekinliklerin yeterince olmadığı yönünde görüşe sahip olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin konuşma ve yazma gibi üretken dil becerilerini kullanabilecekleri grup çalışmalarının artırılmasının yararlı olacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. Meslek yüksekokulunda okuma, konuşma ve dinleme dil becerilerini geliştirmeye yönelik kullanılabilecek etkinlikler, öğretim yöntemleri ve materyaller konusunda uzman görüşleri de alınarak bir çalışma yapılması uygun olabilir.

İngilizce programının ürün boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması tüm boyutlar arasında en düşük ortalamaya sahip boyuttur. Özellikle 2'nci sınıfa geçen öğrencilerde ve Temel Programlarda (Bilgisayar, Güvenlik Koruma, Lojistik, Otomotiv Teknolojisi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ve İnşaat Teknolojisi) okuyan öğrencilerde programın ürün boyutuna ilişkin memnuniyetsizlik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler programda özellikle okuma, konuşma ve dinleme becerilerine yönelik etkinliklere ağırlık verilmesinin yararlı olacağını ifade etmiştir. Programda grupla yapılan etkinliklerin arttırılması bu becerilerin gelişimine katkıda bulunacaktır. Ayrıca, öğrencilerin bölüm dersleri ve meslek hayatı için ihtiyaçları olan İngilizce bilgisini tespit ederek programın hedeflerini ve sürecini tekrar yapılandırmak gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Alıcı, Seher Serap (2004). *Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu hazırlık sınıfı öğrencilerinin kendilerine sağlanan öğretimin niteliğine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chao, Shen (1994). *An evaluation of the intermediate academic program for international students at Columbia College*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Saint Louis University, Missouri.
- Crystal, David (1997). *Why English? The Cultural Legacy in English As a Global Language*. Cambridge: Cambridge University Press
- Demircan, Özcan (1988). *Dünden Bugüne Türkiye'de Yabancı Dil*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demirel, Özcan (2004). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Griffe, Daniel (1999). *Course evaluation by quantitative and qualitative method*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Temple University, Pennsylvania.
- Karasar, Niyazi (2003) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, Hakan (2007). *Yıldız teknik üniversitesi modern diller bölümü İngilizce II dersi öğretim programının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Küçükahmet, Leyla (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Laird, Kitty Campbell (2006). *Pedagogical approaches to aviation phraseology and communication in collegiate flight program*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Purdue University, USA.
- Mersinligil, Gülden (2002). *İlköğretim dört ve beşinci sınıflarda uygulanan İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesi (Adana ili örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Ornstein, Allan ve Hunkin Francis (1988). *Curriculum: Foundations, Principles and Issue*. New Jersey: Prentice Hall.
- Stufflebeam, Daniel (1971). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *Journal of Research and Development in Education*, 5, 19-25.
- Tung, Chu (1996). *An evaluation of English language instruction in colleges/universities in Taiwan* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Florida International University, Miami-Florida.
- Turan, Yasin (2016). *11'inci sınıf havacılık İngilizce programının Stufflebeam'in CIPP (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) modeli kapsamında değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Vural, Tülay (2004). *Yıldız Teknik Üniversitesi yabancı diller yüksek okulu temel İngilizce birimi hazırlık programının öğrenci, öğretim elemanı ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Worthern, Blaine, Sanders, James ve Fitzpatrick, Jody (1997). *Program Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guideline*. New York: Longman. Inc.